Outi Papunen. Itu-vastaava Tampereen NNKY

Itu-työ

- Tukea yllätysraskaustilanteessa ja abortin jälkeisissä kriiseissä
- Neuvontapisteet Tampereella, Helsingissä, Oulussa ja Savonlinnassa
- Uusia yhteydenottoja vuosittain 110-140
- Kriisipsykologinen malli aborttikokemuksen käsittelyyn (Askeleet), jossa käsitellään kokemukseen liittyviä tapahtumia ja tunteita 8-9 tapaamiskerralla.
- Konkreettista tukea yksinhuoltajille ja myös vaikeassa tilanteessa raskauttaan jatkaville

Kokemuksia Itu-työstä

Abortin läpikäyneet (N=900)

- Ikäjakauma 16-81 v
- Aikaa keskeytyksestä 1 päivä - 50 vuotta
- Syy yhteydenottoon aborttiin liittyvät ahdistavat tunteet
- Osa naisista tehnyt harkitun päätöksen ja yllättynyt ahdistuksesta abortin jälkeen
- Tapahtuneesta ei ole voinut tai halunnut puhua kenenkään kanssa
- 350 naista osallistunut 9 tapaamiskerran mittaiseen kriisipsykologiseen toipumisryhmään

Yllätysraskaustilanteessa olevat (n=1500)

- Ikä 13-49 v, suurin osa 20-35 vuotiaita
- Tarve keskustella ulkopuolisen neutraalin tahon kanssa
- Naisten yksinäisyys päätöksentekoprosessissa
- Ristiriitainen päätöksentekoprosessi, pään ja sydämen ristiriita
- Osa kokee painostusta keskeytykseen läheisten taholta, esim. kumppani

Neuvonnan ja tuen tarve ennen päätöksentekoa noussut esiin asiakaspalautteesta

- Monilla naisilla oma epävarmuus ja keskeytykseen liittyvät kysymykset ovat jääneet käsittelemättä
- Neuvonnan ja keskustelun lisääminen ennen päätöksentekoa mahdollistaisi paremmin naisen oman tahdon ja vastuullisen valinnan tekemistä
- Neuvonta ennaltaehkäisee naisen psyykkistä hyvinvointia päätöksen jälkeen
- Vain omasta pyynnöstä saatava keskeytys voi johtaa tilanteessa, jossa nainen jää entistä enemmän yksin ei toivotun raskauden kanssa ja naiset joita painostetaan ja ohjataan päätökseen jäävät huomaamatta

Taustaa neuvontapalvelun tarpeelle

- Hormonaaliset muutokset raskauden alkaessa
- Suunnittelematta raskaaksi tullut nainen on usein kriisissä
- Moni on pohdintansa kanssa yksin
- Raskaudenkeskeytyksen jälkeinen tunne-elämän oireilu voi tulla yllätyksenä
- Abortin jälkeinen stressireaktio
- Osa naisista painostetaan raskaudenkeskeytykseen

Tutkimuksia

- Gissler, Hemminki, Lönnqvist 1994: Itsemurha riski kasvaa raskauden keskeytyksen jälkeen synnyttäneisiin verrattuna
- Söderberg, Janzon (Ruotsi) 2003: 800 tutkitusta naisesta yli puolet olivat masentuneita ja alavireisiä vielä vuosi keskeytyksen jälkeen ja 2% sairastui syvään masennukseen.
  - Huomioitavaa on , että ruotsissa aborttilainsäädäntö on vapaa eli käytännössä täysin vapaa laki ei lisää naisten psyykkistä hyvinvointi
- Pelkonen Hanna 2007: Abortti ja syyllisyydentunto(otos 98 naista)

  Syyllisyydentuntoon vaikutti selkeimmin epävarmuus päätöksen tekemisestä

Toimivia neuvontamalleja

- Saksassa ja Hollannissa neuvonta ja 3-5 päivän odotusaika raskaudenkeskeytystä hakevalle

- Oulun kaupungin avoterveydenhuollossa on ollut seitsemän vuoden ajan käytössä Yllätysraskauskeskustelu-toimintamalli.
  - Yllätysraskaustilanteessa olevalle tarjotaan keskustelumahdollisuus koulutetun äitiysneuvolan terveydenhoitajan kanssa, joita on jokaisessa neuvolassa. Keskusteluun ohjaudutaan hyvinvointikeskuksen neuvola- tai vastaanottopalveluiden kautta. Aikaa neuvolassa tai puhelimitse käytävään keskusteluun varataan 90 minuuttia.

1§ Raskaus voidaan raskaana olevan pyynnöstä keskeyttää kahdennentoista raskausviikon loppuun asti

Lisäyspyyntö:

Itu-työssä saamamme kokemuksen pohjalta ehdotamme 1 § lisäystä:

Raskaus voidaan raskaana olevan pyynnöstä keskeyttää kahdennentoista raskausviikon loppuun asti sen jälkeen kun naiselle ja kumppanille on tarjottu mahdollisuus keskusteluun asiaan perehtyneen terveydenhuollon työntekijän kanssa.

2 § Jos nainen mielisairauden, vajaamielisyyden tai häiriintyneen sieluntoimintansa vuoksi ei kykene esittämään pätevää pyyntöä raskauden keskeyttämiseen, se voidaan suorittaa hänen laillisen edustajansa hakemuksesta, jos painavat syyt puoltavat toimenpidettä.

Avoin adoptio -vaihtoehtoa sekä sijaisvanhemmuutta tulisi pitää enemmän esillä julkisessa terveydenhuollossa vaihtoehtona abortille, erityisesti niille, joilla psyykkiset syyt vaikuttavat äitiydestä selviytymiseen .

Terveydenhuollon tai sosiaalitoimen rooli ei saa olla raskaudenkeskeytyksen suuntaan ohjaileva eikä painostava vaan neutraali naista kunnioittava lähestymistapa

4 § Ennen kuin raskaus tämän lain mukaan keskeytetään, on keskeyttämistä pyytävälle annettava selvitys raskauden keskeyttämisen merkityksestä ja vaikutuksista.

Henkilölle, jolle on suoritettu raskauden keskeyttäminen, on annettava ehkäisyneuvontaa, niin kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Ks. 1 § ehdotettu lisäys perusteluineen.

Jokaisen naisen mahdollisuus keskusteluun ennen päätöksen tekoa tulisi lailla turvata ja sitä tulisi lain mukaan tarjota kaikille sitä haluaville naisille. Neuvonnan tulee sisältää tietoa kaikista vaihtoehdoista sekä mahdollisuus käsitellä keskeytykseen liittyviä ristiriitaisia tunteita ja ajatuksia

Ehdotamme lisäystä 4 §:ään:

- Raskaudenkeskeytykseen jälkeen tulisi olla mahdollisuus keskusteluun kaikissa keskeytystä suorittavissa yksiköissä 0–6 kk keskeytyksen jälkeen.

5 § Raskaus on keskeytettävä niin aikaisessa vaiheessa kuin mahdollista.

Ainakin 5 päivän harkinta-aika olisi suotava, kun keskeytystä haetaan.

Kriisissä moni nainen ei pysty tekemään harkittua päätöstä ja päätös saattaa olla paniikin ohjaama. Silloin sitä myös helpommin katuu.

Asiakkailta kuultua

”Toivoisin, että aborttikeskustelu ei polarisoituisi ääripäihin. Laista ja rakenteista päätettäessä tulisi tiedostaa, kuinka kokonaisvaltainen ja traumatisoiva asia se on ainakin osalle naisista. Itse en tätä ymmärtänyt, ennen kuin sen itse koin” Nainen 40 v

”En tiedä muistatko polkujemme kohtaamista viime syksynä, mutta ituprojekti on viime päivinä käynyt mielessäni. Hienoa, että edes te teette sitä, mitä teette...” nainen 28 v